PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ARAD- BUJAC

A. ISTORICUL COMUNITĂŢII PAROHIALE

Parohia Ortodoxă Română Arad- Bujac face parte din Protopopiatul Ortodox Român Arad, Arhiepiscopia Aradului. Este situată în partea de Nord-Vest a Municipiului Arad, în cartierul Bujac. Limitele geografice ale parohiei sunt: la Nord: străzile Sever Bocu (de la strada Dâmboviţa), Calea Aurel Vlaicu; la Sud: străzile Libertăţii și Orizontului; la Est, străzile Dâmbovița, Lăcrimioarelor, Libertății, iar la Vest, strada D. Ţichindeal. Etimologic, denumirea cartierului și a parohiei derivă din cuvântul ,,bugeac", de origine asiatică (l.turcă- bucak), ,,ținut de stepă, brăzdat de văi adânci și seci și lipsit de ape curgătoare" (DEX) sau din substantivul neutru ,,bulhac", folosit și astăzi în Moldova, sinonim cu mlaştină, mocirlă, smârc (cf. Dicționar de Sinonime). Deși cartierul este relativ nou, creat după prima reformă agrară din anul 1923, teritoriul său a fost locuit din vremuri străvechi, fiind amintit în izvoare documentare. Precursoare a Bujacului actual este considerată o așezare cu numele Abad, atestată documentar în anul 1177. La începutul secolului XX cartierul a fost sistematizat și populat cu ,,coloniști", veniți la muncă în Arad din toate zonele județului și țării și români din Ungaria. Astăzi Bujacul este un cartier nou, modern, al Aradului, cu toate străzile asfaltate, locuințe moderne și toate utilitație: apă, canalizare, gaz. Între edificiile emblematice amintim: biserica ortodoxă cu hramul,, Nașterea Sf. Ioan Botezătorul", Liceul cu Program Sportiv, Complexul parohial cu Centrul Cultural-Pastoral ,,Sf. Ierarh Nicolae".[1]

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE

Întemeiată în anul 1933 prin desprinderea din parohia vecină Şega, comunitatea parohială din Arad- Bujac și-a desfășurat la început serviciile religioase în clădirea școlii de cartier, iar din anul 1948 până în anul 1976 într-o capelă amenajată în strada Independenței[2]. În anul 1936, Primăria orașului Arad acordă parohiei un teren situat în centrul cartierului (actualul teren de sport), pentru construirea unei biserici cu oficiu parohial și casă culturală[3]. Al Doilea Război Mondial, venirea comunismului, sărăcia locuitorilor, fac imposibilă realizarea acestui nobil proiect. La stăruința vrednicului episcop al Aradului Teoctist Arăpașu, viitorul Patriarh al României, prin efortul unanim al enoriașilor și jertfa preotului paroh Gheorghe Popovici, între anii 1972-1976, se construiește biserica parohială actuală, cu hramul ,,Naștera Sfântului Ioan Botezătorul"(foto 1), situată în strada Suceava nr. 3, arhitect fiind Francisc Trithaller, iar meșter constructor Gheorghe Kolaroszki din Arad. Lucrarea este sfințită de către Preasfințitul Visarion Aștileanu, episcopul Aradului, în 18 aprilie 1976, Duminica Floriilor. Pictura interioară, în tehnica frescă, și a iconostasului a fost realizată de către pictorul arădean Gheorghe Matei, între anii 1979- 1981, după un proiect întocmit de către pictorul Arhimandrit Sofian Boghiu (foto 2-3). Slujba de târnosire a bisericii a fost săvârşită la 16 august 1992 de către ÎPS Arhiepiscop Timotei, înconjurat de un ales sobor de preoţi şi

---

[1] Preot dr. Vasile Pop, M. Ardelean, I Bușan..., *Cartierul Bujac- contribuții monografice*, Editura Mirador, Arad, 2011

[2] Idem, p.83- 85.

[3] Arhiva Parohiei Ortodoxe Arad- Bujac(APB), actul nr. 37/1938

diaconi, în prezenţa oficialităţilor locale, a întregului cartier Arad- Bujac şi a altor credincioşi din parohiile limitrofe.

Coordonate tehnice ale bisericii: stilul arhitectural este de factură neobizantină, în formă de cruce, cu pronaos și pridvor. În interior : lungime 25m, lățime 8,5m și 12m la strane, înălțime 9,5m.[4] Tâmplăria iconostasului este realizată la Combinatul de Prelucrare a Lemnului Arad. Mobilierul interior: scaunele, stranele, tetrapodul, mormântul Domnului, pangarul, este confecționat din lemn de stejar sculptat, fiind realizat în timp, prin contribuția credincioșilor. În anul 2015 s-au efectuat lucrări de reparații și renovare la întregul exterior al bisericii, menținându-se arhitectura și caracteristicile inițiale. Fiind un locaș de cult relativ nou, ca dealtfel și parohia, nu există în inventar obiecte vechi de cult, manuscrise şi cărţi vechi, pomelnice ori alte înscrieri sau inscripţii.

Şirul preoţilor parohi: Preot dr. Ilarion V. Felea: 1933-1934; Preot Traian Tătaru, 1934- 1972; Preot Gheorghe Popovici, 1972- 1990; preot dr. Vasile Pop, 1990- prezent.

Cântăreți bisericești și epitropi de seamă: *Cântăreți:* Teodor Crişan,1933- 1942; Ioan Tolciu, 1945- 1959; Moise Pepa, 1959- 1962; Ioan Duma,1962- 1965; Ştefan Bodea, 1965- 1986; Iuliu Bodea, 1986- 2000; Andrei Dîrbaş,2000- 2005; Marius Catana, 2005- 2010; Viorel Iute, 2010-prezent. *Epitropi:* Ilie Pojar, 1933- 1934; Valer Damian, epitrop I, 1936; Ioan Dărău, 1934- 1947; Aurel Luca, 1947-1952; Gheorghe Crişan, 1954-1961; Simion Brădean,1961-1977; Gheorghe Dihel 1977-1992; Emanoil Bornemisa, 1992-2001; Constantin Nădejde, epitrop II, 1990-2002; epitrop I, 2002- prezent; Gheorghe Cătană, epitrop III, 1990- 1998; 2002-prezent; Grigore Cheşa, epitrop III, 1998-2002; epitrop II 2002- prezent.

C. CIMITIRUL

Cimitirul ,, Învierea" din cartierul Arad- Bujac este un cimitir confesional. Primăria Municipiului Arad, prin decizia nr. 23791/1933, cedează Cimitirul Bujac, în suprafață de 2 ha, Parohiei Ortodoxe Române Arad-Bujac, acesta fiind extins, în anul 1992, cu încă 2 ha (Titlul de proprietate nr. 1868/17.11.1994).[5] Parohia a edificat aici o capelă,(foto 4) pevăzută cu 2 săli de priveghere, spațiu pentru oficierea serviciilor religioase, morgă, grup sanitar, etc. finalizată și dată în folosință în anul 2013. În cimitir există parcelă de teren rezervat înhumării răposaților de alte confesiuni sau religii.

D. ACTIVITĂŢI CULTURALE ŞI FILANTROPICE ÎN TRECUT

Documentele din arhiva parohiei atestă faptul că, dincolo de eforturile materiale şi economice, în comunitatea parohială a pulsat în mod constant o activitate spirituală intensă, întreţinută de preoţi vrednici şi conştienţi de importanţa misiunii lor. Astfel, în timpul administrării parohiei de către ilustrul preot Ilarion V. Felea, acesta făcea catehizaţie cu credincioşii în sala şcolii primare, dar şi preda Religia

[4] APB, actul nr. 38/1971, Proiect și autorizație de construcție a bisericii.
[5] Preot dr. Vasile Pop, M. Ardelean, I Bușan..., op. cit, p. 81, 97.

(instrucţia religioasă) copiilor de la şcoala de aici. Nu erau neglijate nici activităţile culturale şi populare. La iniţiativa părintelui Felea, tânăra parohie organizează, începând din anul 1933, „petrecere dansantă"(foto 5), în special pentru tineretul parohiei, cu aprobarea autorităţilor bisericeşti şi civile, venitul obţinut din vânzarea biletelor fiind destinat „pentru fondul zidirii bisericii ort. rom. din Arad-Bujac". La fel, Părintele Traian Tătaru, înre anii 1934- 1972, desfăşoară o intensă activitate educaţională, asigurând până în anul 1948 predarea religiei în şcoala primară şi catehizarea credincioşilor de toate vârstele, precum și: organizarea unor conferinţe religioase pentru credincioşi, cu invitarea unor preoţi sau a unor profesori de teologie, organizarea unor acţiuni de combatere a viciilor: a alcoolismului, a fumatului; colecte pentru bătrâni, bolnavi şi orfani de război. În anul 1945 este organizat ,,Comitetul Parohial pentru ajutorarea copiilor orfani şi săraci din parohia ort. rom. Arad- Bujac". Din comitetul de conducere făceau parte: Veturia Stoica, Eva Varga, Ecaterina Luca, Dimitrie Pecican, Traian Raicu. Preotul Gheorghe Popovici, preocupat cu edificarea bisericii şi în contextul interdicţiilor de tot felul din acea perioadă, nu neglijează, totuşi, latura spirituală a activităţii sale sacerdotale în parohie, fiind preocupat în mod special de stăvilirea prozelitismului sectar.[6]

E. PROFILUL ACTUAL AL PAROHIEI

Revoluţia din decembrie 1989 a creat şi în parohia Arad- Bujac posibilităţi nelimitate de propovăduire și întărire a credinţei, de educare religios- morală a poporului, de organizare şi desfăşurare a unor ample acţiuni cu caracter cultural- spiritual: catehizarea copiilor în cadrul programului ,, Hristos împărtășit copiilor"(foto 6-7); educaţia tineretului prin activităţi culturale şi cu caracter social; activităţi cu caracter social de ajutorare a persoanelor şi familiilor defavorizate; conferinţe religioase în perioada Postului Mare (foto 8); organizarea unor pelerinaje şi vizite la obiective cu valoare religioasă din ţară. Mare parte a acestor activităţi se desfăşoară într-un cadru organizat, la Centrul Cultural- Pastoral ,, Sfântul Ierarh Nicolae,, al parohiei,(foto 9) edificiu modern în cadrul Complexului Parohial Ortodox Român Arad- Bujac, ridicat între anii 1998- 2008, cu binecuvântarea și sub îndrumarea Înaltpreasfințitului Părinte dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscop al Aradului, inaugurat și sfințit la 5 decembrie 2008 de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (foto 10).

Preot dr. Vasile Pop

BIBLIOGRAFIE: 1. Preot dr. Vasile Pop, M. Ardelean, I Bușan..., Cartierul Bujac- contribuții monografice, Editura Mirador, Arad, 2011**; 2.** Arhiva Parohiei Ortodoxe Române Arad- Bujac.

DATELE DE CONTACT ALE PAROHIEI : PAROHIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ARAD-BUJAC, Arad, Str. Independenței nr. 5A, Tel: 0357442707, E- mail: parohiabujac@yahoo.com biserica cu hramul ,,Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul", Arad, str. Suceava nr. 3.

[6] APB, R P-V 1938-1948, PV din 07 dec. 1947, p.173